

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๔๕/๒๕๕๕

วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๕๕

เรื่อง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง) ในคดีหมายเลขดำที่ ๒๘๑๓/๒๕๕๓ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องได้ความว่า ธนาคารดีบีเอส ไทยท努 จำกัด (มหาชน) เป็นโจทก์ฟ้อง นายพิชัย จงสฤษดิ์หวัง ผู้ร้อง เป็นจำเลยต่อศาลแพ่งธนบุรี ความผิดเกี่ยวกับสัญญากู้เบิกเงินเกินบัญชี โดยขอให้ศาลบังคับให้ผู้ร้องชำระเงิน จำนวน ๔๐,๘๒๑,๐๕๐.๖๘ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๘.๒๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงิน ๘,๖๓๗,๒๕๘.๘๔ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์เสร็จสิ้น

ผู้ร้องให้การปฏิเสธฟ้องของโจทก์ และได้แย้งว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ตราขึ้นโดยให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถประกาศกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่อง ดอกเบี้ยได้เป็นเหตุให้สถาบันการเงินต่างๆ กำหนดอัตราดอกเบี้ยสูงเกินกว่าร้อยละ ๑๕ ต่อปี และอยู่เหนืออภุมณฑลของสังคมโดยอาศัยฐานะทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่า จึงเป็นบทบัญญัติที่ก่อให้เกิด การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและส่งเสริมให้เกิดการเอาเปรียบผู้บริโภคและการผูกขาดทางการค้า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๓ ว่า พระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลต้องใช้บังคับแก่คดีนี้ แต่โดยที่เป็น บทบัญญัติที่ก่อให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุสถานะของบุคคลและฐานะทางเศรษฐกิจ

ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๐ ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคและการผูกขาดทางการค้า ขัดต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ ต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลส่งคำโต้แย้งให้ ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลแพ่งชนบุรีมีคำสั่ง เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๓ ให้ส่งคำร้องของผู้ร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ปัญหาที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า ศาลรัฐธรรมนูญจะรับคำร้องนี้ไว้พิจารณา วินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ได้หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้ บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญ จะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า เรื่องนี้เป็นกรณีที่ผู้ร้องซึ่งเป็นจำเลยในคดีหมายเลขดำที่ ๒๘๑๓/๒๕๕๓ ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งชนบุรีว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ และเป็นบทบัญญัติ ที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดี ประกอบกับยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติ ดังกล่าว เมื่อศาลแพ่งชนบุรีส่งคำโต้แย้งของผู้ร้องมายังศาลรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญจึงรับเรื่อง นี้ไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ได้

ปัญหาตามคำร้องที่ต้องพิจารณาวินิจฉัยมีว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่

ตามปัญหาที่ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ หรือไม่ นั้น ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัย ไว้แล้วตามคำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๓ และคำวินิจฉัยที่ ๑๓/๒๕๕๕ ลงวันที่

๑๘ เมษายน ๒๕๕๕ ว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๘๗ จึงไม่วินิจฉัยซ้ำอีก คงมีประเด็นตามคำร้องที่ต้องพิจารณา วินิจฉัยเพียงว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกัน ในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ชายและหญิง มีสิทธิเท่าเทียมกัน” วรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่ง ความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง อันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “มาตรการที่รัฐกำหนด ขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม”

พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราช บัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ธนาคารแห่งประเทศไทย มีอำนาจกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) ดอกเบี้ยที่ธนาคารพาณิชย์อาจจ่ายได้ (๒) ดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ (๓) ค่าบริการที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ (๔) เงินมัดจำที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเรียก (๕) หลักประกันเป็นทรัพย์สินที่ธนาคารพาณิชย์ต้องเรียก” วรรคสอง บัญญัติว่า “บรรดาเงิน ทรัพย์สิน หรือสิ่งอื่นใดที่อาจกำหนดเป็นเงินได้ ที่ผู้ฝากเงิน หรือ บุคคลอื่นได้รับจากธนาคารพาณิชย์ หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้น เนื่องจากการฝากเงิน หรือที่ธนาคารพาณิชย์ หรือพนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์นั้น ได้รับเนื่องจากการประกอบ ธุรกิจนั้นของธนาคารพาณิชย์ ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลด หรือค่าบริการตามความใน (๑) หรือ (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี เว้นแต่ค่าบริการที่เกี่ยวข้องกับการให้สินเชื่อที่ธนาคารแห่งประเทศไทย กำหนดตาม (๓) ไม่ให้ถือว่าเป็นดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจเรียกได้ตาม (๒)” และ วรรคสาม บัญญัติว่า “การกำหนดตามมาตรานี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี และให้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา”

พิจารณาแล้ว เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย มุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยโดยการรับรองว่า บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน และไม่ประสงค์ให้มีการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ส่วนพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ เป็นบัญญัติซึ่งให้อำนาจธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับดอกเบี้ยหรือส่วนลดที่ธนาคารพาณิชย์อาจจ่ายได้หรืออาจเรียกได้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามต่อกำหนดของธนาคารอย่างเท่าเทียมกัน ธนาคารพาณิชย์ไม่อาจกำหนดตามอำเภอใจได้ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ ตลอดจนให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร การที่ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ฯ มาตรา ๑๔ กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับดอกเบี้ยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อประโยชน์แก่การเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ และให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินกับธนาคาร โดยมีได้เลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เพศ อายุ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ดี จึงไม่เป็นการขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๑๔ คน คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายศักดิ์ เตชะชาญ นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ นายอิสสระ นิตินันท์ประภาส และนายอุระ หวังอ้อมกลาง จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๑ คน คือ นายจุมพล ณ สงขลา วินิจฉัยให้ยกคำร้อง เพราะเห็นว่าคำโต้แย้งของผู้ร้องไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ